

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת משה סעדה

פ/25/2516

הצעת חוק זכויות נפגעי עבירה (תיקון – זכויות בהליך בפני שופט מגשר), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 15 בחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א–2001¹, בסעיף 15 (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף קטן (ב) יבוא :
- "(ג) האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) יחול, בשינויים המחויבים, גם על הליכי גישור הנדונים בפני השופט המגשר שנתמנה לעניין".
2. בסעיף 17 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (א) יבוא :
- "(1א) על הליך גישור הנערך על ידי שופט מגשר יחולו הוראות סעיף 17(א) בשינויים המחויבים, אלא אם כן קבע השופט המגשר כי יש בכך כדי לפגוע באופן ממשי בניהול ההליך."

דברי הסבר

בדוח הוועדה הבין-משרדית לבחינת הטיפול בנפגעי עבירות מין בהליך הפלילי (ועדת ברלינר) הוצגה עמדת בית המשפט העליון (ע"פ 8417/13 פלוני נ' מדינת ישראל) ולפיה לנפגע עבירה לא מוקנית זכות להיות נוכח בהליך הגישור הפלילי ולהביע עמדתו. עמדה זו של בית המשפט העליון כפי שמובאת בדו"ח, נסמכת, בין השאר, על הנימוק כי סעיף 17 לחוק זכויות נפגעי עבירה אשר עוסק במעמדו של נפגע העבירה בהליכי גיבוש של הסדר טיעון מהווה הסדר שלילי, במובן זה ש"אלו הן הזכויות שהעניק המחוקק לנפגע העבירה בהליכים לגיבוש הסדר טיעון, ומכלל הן אתה שומע לאו". מטרת התיקון המוצע היא לתקן את העוול הנוצר לפיו נפגע העבירה אינו יכול להיות נוכח בהליך הגישור הפלילי.

עוד יש לציין כי נוהל נשיאת בית המשפט העליון אשר פורסם בחודש מאי 2021 מסדיר את מתכונת הגישור הפלילי. הנוהל האמור מתייחס לזכויות נפגעי עבירה באומרו כי אמנם "נפגע העבירה אינו זכאי להיות נוכח ולהביע דברו בהליך הגישור הפלילי אך השופט רשאי לקבל את עמדתו...בהתאם לשיקול דעתו." לפי הנוהל, השופט המגשר רשאי להתיר, בהסכמת הצדדים, את נוכחות נפגע העבירה. נוהל זה הוא צעד מבורך אל עבר השינוי, אך בכדי שזכויות הנפגע ישמרו במלואן – כפי שביקש המחוקק לעשותן בחוק זכויות נפגעי עבירה, יש לתקן את החוק כך שיהיה על השופט המגשר לקבל את עמדת נפגע העבירה, וכי נפגע העבירה יוכל כעניין שבזכות להיות נוכח בהליך הגישור. כל זאת, אלא אם קיימים טעמים אחרים המצדיקים לסטות מהאמור.

הצעת החוק נוסחה בסיוע איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ונפגעי תקיפה מינית.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום

¹ ס"ח התשס"א, עמ' 183.

כ"ט בשבט התשפ"ג (20.02.2023)